

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Облікова політика підприємства

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Освітня компонента вільного вибору студента професійної підготовки

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Брік Світлана Володимирівна

svitlana.brik@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів НТУ "ХПІ"

Авторка та співавторка понад 150 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінансовий облік 2», «Облікова політика підприємства», «Фінансовий контроль та аудит», «Аудит оподаткування суб'єктів господарювання», «Organization of accounting»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна вивчає нормативно-законодавче забезпечення та методологічні основи облікової політики організацій, управлінські та галузеві аспекти формування облікової політики, методичні засади обґрунтування та оптимізації облікової політики.

Мета та цілі дисципліни

Сформувати у майбутніх фахівців навичок свідомого, обґрунтованого формування облікової політики, забезпечити набуття студентами навичок критичної оцінки діючої на підприємстві облікової політики та її оптимізації.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль залік

Компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку. .

Результати навчання

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Основи менеджменту», «Податкова система», «Бухгалтерський облік».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Нормативно-правове забезпечення та рівні регулювання облікової політики. Фактори, що впливають на вибір елементів облікової політики та суб'єкти її реалізації. Складові, об'єкти та елементи облікової політики підприємства. Порядок формування облікової політики та її документальне оформлення. Класифікація облікової політики

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Організаційне забезпечення ведення обліку на підприємстві. Суттєвість та тривалість операційного циклу в обліковій політиці. Технологія обліку в обліковій політиці

ТЕМА 3. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ЧАСТИНІ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Облікова політика щодо земельних ділянок та нерухомості. Облікова політика щодо основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Облікова політика щодо нематеріальних активів та гудвілу підприємства. Облікова політика щодо інвестицій

ТЕМА 4. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ЧАСТИНІ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Облікова політика щодо запасів. Облікова політика щодо дебіторської заборгованості та витрат майбутніх періодів

ТЕМА 5. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО КАПІТАЛУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ТА РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Облікова політика щодо капіталу підприємства та розрахунків з учасниками. Облікова політика щодо зобов'язань підприємства. Облікова політика щодо забезпечень та резервів

ТЕМА 6. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Облікова політика щодо доходів. Облікова політика щодо витрат. Облікова політика щодо фінансових результатів

ТЕМА 7. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. Зміна облікової політики та облікові оцінки. Відповідальність за порушення положень щодо облікової політики підприємства.

Теми практичних занять

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

ТЕМА 3. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ЧАСТИНІ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 4. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ЧАСТИНІ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 5. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО КАПІТАЛУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ ТА РЕЗЕРВІВ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 6. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

ТЕМА 7. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА .

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Студент повинен показати знання, правильне розуміння та вміння працювати з інформаційними джерелами, самостійно викладати особисту точку зору, узагальнювати теоретичний та практичний матеріал, робити висновки та пропозиції. Дисципліна передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді контрольної роботи.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-ІУ від 16.07.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
3. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text
5. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування. Наказ МФУ від 30.11.99 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
6. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. / Н.Л.Правдюк, Л.В.Коваль, О.В.Коваль – Київ: «Центр навчальної літератури», 2020. 647с
7. Шевчук, В. О., Мних, Є. В. Облікова політика підприємства: теорія та практика. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 234с.
8. Сопко, В. В. Облікова політика підприємства: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ. 2022. 348с.
9. Ловінська, Л. Г., Губачова, О. М. Облікова політика підприємства в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS). Київ: НАСОА. 2021.248с.
10. Кондратюк, В. В., Малюга, Н. М. Облікова політика: теорія, методологія та організація. Київ: Видавництво ЖДТУ. 2023. 437с.
11. Ткаченко, Н. М. Облікова політика підприємств: сучасні підходи та регулювання. Київ: Алерта. 2022. 347с.
12. Коваленко, Н. І. Облікова політика і фінансова звітність підприємств. Київ: КНЕУ. 2020, 198с.

13. Жук, В. М., Герасименко, О. М. Формування облікової політики підприємства: методичні рекомендації. Київ: ЦУЛ. 2021. 256 с.
14. Савчук, В. А., Бондаренко, І. В. Облікова політика підприємства та її вплив на податкове планування. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2022. 197 с.
15. Голов, С. Ф. Облікова політика: практичні аспекти та рекомендації для підприємств. Київ: Либідь. 2020. 198 с.

Додаткова література:

- Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс. Частина 1 : навч. посібник / заг. ред. М. Ю. Мардус ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2022. – 523 с
- Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 3 / О. В. Мелень [та ін.] ; ред. Н. Ю. Ершова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2023. – 165 с
- Брік С.В. Як обліковувати поточні позики підприємства згідно діючих стандартів. Мат-ли IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» 31.03.2021 – Полтава, 2021 – с. 39
- Брік С.В. Особливості створення резерву сумнівних боргів на підприємстві та їх облік Мат-ли XIII Міжн. наук.-практ. конф. молодих учених, аспірантів, здобувачів і студентів «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки» 3 грудня 2021 року, Луцьк
- Брік С.В. Головне при проведенні щорічної інвентаризації на підприємстві Мат-ли XVIII Міжн. наук.-практ. конф. Дослідження та оптимізація економічних процесів «ОПТИМУМ - 2021» 7-9 грудня 2021 р., Харків
- Брік С.В. Бухгалтерські збитки та обтяжливе забезпечення за збитковими контрактами. Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» 27 жовтня 2022 р. – Полтава, 27.10.2022р. с.440-443

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді: модульної контрольної роботи № 1 (перевірка опанування студентами знань з тем 1-3) - 15 %, модульної контрольної роботи № 2 (перевірка опанування студентами знань з тем 4-7) - 15 %, підсумкової модульної роботи - 20 %, виконання індивідуального завдання у вигляді контрольної роботи - 20% та домашніх завдань за кожною з пройдених з дисципліни тем - 30 %.

Залік містить: 1 теоретичне запитання, 10 тестових завдань різного рівня складності, 2 ситуаційних завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО